

Titel: Overvågning af engsnare <i>Crex crex</i> som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A127	Version: 1	Oprettet: 27.02.2017
Forfattere: Thomas Eske Holm Aarhus Universitet	Gyldig fra: 01.04.2018		
	Sider: 7		
	Sidst ændret: 02.2018		
TA henvisninger			

0 Indhold

1 Indledning	2
2 Metode	2
2.1 Tid, sted og periode.....	2
2.2 Udstyr	3
2.3 Procedure.....	3
2.3.1 Stam- og kortdata	3
2.3.2 Observationer og overvågningsdata	4
3 Databehandling	5
4 Kvalitetssikring	5
4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.	5
5 Referencer	5
6 Bilag	5
6.1 Feltskema	5
7 Oversigt over versionsændringer	7

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en kvalitetssikret, standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende engsnarre.

Engsnarren træffes i Danmark især i fugtige enge med en naturlig og varieret flora og relativ høj græsvegetation uden træer og buske samt i græs-, brak- og kornmarker. Arten er udbredt i Europa og overvintrer i Afrika syd for Sahara.

Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1.

2 Metode

Overvågning af engsnarre foretages gennem optælling af syngende hanner beliggende i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten indgår i områdernes udpegningsgrundlag.

Overvågningen af engsnarre er kategoriseret som Intensiv 1. Intensiv 1 står for opsøgende overvågning af artens bestandsstørrelse. Overvågningen består af en basisovervågning, der omfatter bestandsstørrelse og udbredelse i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten indgår i udpegningsgrundlaget.

På feltskemaet til overvågning af engsnarre (bilag 6.1) er der fortrykte felter til angivelse af de parametre, der skal overvåges.

2.1 Tid, sted og periode

Engsnarre eftersøges hvert andet år (2018 og 2020).

Overvågning af ynglefugle i felten gennemføres ved lytning efter hannens sang (crexen) i stille, lune nætter. Engsnarrrens crexen kan som regel høres fra midten af maj til midten af juli, afbrudt af en periode med mindre crexen, hvor hannerne og hunnerne danner par.

Arten ankommer ofte til Danmark i to perioder, og ofte i forbindelse med østenvindsperioder og stigende temperaturer. Hver lokalitet besøges to gange, første gang i perioden 15. maj – 15. juni (1. besøg) og anden gang i perioden 16. juni-15. juli (2. besøg). Registreringerne lægges i tidsrummet fra en time efter solnedgang til en time før solopgang. Overvågningen skal

foregå i vejr uden for meget vind, gerne vindstille. Dage med vedvarende regn, tåge eller blæst er uegnede til feltobservationer og skal undgås.

Lokaliteter, der undersøges for ynglende/syngende engsnarre, består af kendte ynglelokaliteter for arten samt potentielle ynglelokaliteter. Potentielle områder udgøres af enge, græsmarker og kornmarker med høj vegetation (20-50 cm), hvor vegetationen ikke er mere tæt end at engsnarren kan færdes frit.

I maj findes engsnarren især i vegetation bestående af flerårige urter, men senere på sommeren, fra midten af juni, hvor græs og korn har nået en højde på mere end 20 cm, bliver høengene og kornmarker en vigtig habitat for arten.

Ynglepar der observeres i forbindelse med anden overvågning uden for det fastsatte overvågningsvindue (15. maj til 15. juli) kan medtages såfremt forekomsten kan henføres til sikre eller sandsynlige ynglepar.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse). Derudover medbringes GPS, kompas, kort eller ortofoto til positionering af observationer, feltskema og skriveredskaber eller feltablet.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Inden ynglesæsonen udarbejdes en oversigt over relevante ynglelokaliteter. Oversigten udarbejdes på baggrund af lokal viden suppleret i rimeligt omfang med viden om engsnarres forekomst i Danmark herunder offentliggjorte artikler, atlaskortlægning og DOFbasen, eller kontakter til lokale. Oversigten holdes løbende ajourført og danner grundlag for følgende års overvågninger af arten.

Ynglelokalitetens stednavn, inventør, indsamlingsformål og dato registreres på feltskema (bilag 6.1). Hvis ynglelokaliteten ikke har et officielt stednavn som fremgår af kort fra Geodatastyrelsen, navngives ynglelokaliteten med henvisning til nærmeste stednavn, fx " Mindre eng 500 m SV for Øster Højst (engsnarre)".

Arealet på lokaliteten, hvor arten eftersøges, indtegnes som polygon på feltkort (landkort eller ortofoto) til efterfølgende registrering i Naturdatabasen. Såvel positive observationer som 0-observationer på egnede ynglelokaliteter registreres i Naturdatabasen.

2.3.2 Observationer og overvågningsdata

Hele fuglebeskyttelsesområdet gennemgås systematisk på orthofotos og alle umiddelbart velegnede enge og græsområder udvælges til feltbesøg. Det er vigtigt hele tiden at være opmærksom på, at overvågningen foregår inden for afgrænsningen af fuglebeskyttelsesområdet.

Der udvælges en række observationspunkter, således at så stor en del af den potentielle ynglelokalitet som muligt dækkes. Området gennemgås til fods, på cykel eller i bil og fuglenes sangposter indtegnes på feltkortet. De bedste lyttepunkter er i åbne flade områder og gerne højtbeliggende, hvilket giver de bedste lyttebetingelser. Ved selv svag vind kan det ikke forventes at man hører eventuelle stemmer meget mere end 300 meter væk. Det optimale er derfor vindstille vejr.

Overvågede områder (polygoner) indtegnes på feltkortet og det samlede antal syngende hanner registreres i feltskemaet.

Da engsnarre forekommer på ynglepladserne i to forskellige influx i ynglesæsonen, er det nødvendig med en faglig vurdering, hvorvidt der er tale om forskellige ynglende individer i de to perioder. Hannen benytter typisk en sangpost 6 dage, og får han ikke kontakt med en hun i løbet af den periode, så flytter han til en ny sangpost i nærheden eller op til flere hundrede kilometer væk. En han der får kontakt til en hun bliver på samme sangpost i op til 24 dage, og han begynder primært at synge sent morgen og formiddag.

En syngende han (uanset om den kun høres en enkelt nat) tolkes i overvågningssammenhæng som værende et ynglepar, da hannerne dels flytter sig meget rundt i yngletiden, dels er det i praksis umuligt at kortlægge hunner og reder.

Konklusion på sæsonens syngende hanner:

Feltet 'Antal syngende hanner på lokaliteten i alt (vurderet):' skal altid udfyldes, også selvom arten ikke yngede (dvs. en 0-forekomst). Feltet udfyldes uanset antal besøg. Feltet udfyldes når sæsonens sidste besøg på lokaliteten er gennemført, idet der da drages en konklusion med hensyn til, hvor mange syngende hanner der skal angives for lokaliteten.

3 Databehandling

Data fra feltskemaet (Bilag 6.1) overføres til indtastningsfladen for "Ynglefugle, samlegruppe 3" i NaturAppl (programmet downloades fra Miljøportalens hjemmeside).

Hvis lokaliteten har været overvåget før, anvendes så vidt muligt samme polygon som sidst. Vælg "Kopier fra eksisterende sted" i NaturAppl.

Vejledning til NaturAppl mm. Findes på Miljøportalens hjemmeside:
<http://www.miljoportal.dk/Dokumenter%20alle/Vejledning%20til%20NaturAppl.pdf>

Registreringer af engsnarre, som FDC-Bio måtte gøre under overvågnings eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for Miljøstyrelsen.

Ved indtastning i databasen overføres det overvågede område fra feltkort til Naturdatabasen.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.

Den datatekniske anvisning for kvalitetssikring af terrestriske NOVANA-data i Naturdatabasen omfatter kvalitetssikringsprocedurer for selve indtastnings- og redigeringsprocessen samt det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data.

Se den datatekniske anvisning her:
http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/DN01_Naturdata.pdf

5 Referencer

Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark. – Gads Forlag. 825 s.

6 Bilag

6.1 Feltskema

Bilag 6.1 se næste side

BILAG 6.1

Ynglefugle, samlegruppe 3 - engsnarre

Version 1 gældende fra 01.04.2018

Stamdata	
Dato (1. besøg):	Dato (2. besøg):
Indsamlingsformål:	Inventør:

Kortdata
Stednavn:
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Naturdatabasen.

Overvågningsdata		
	Antal syngende hanner (Polygon)	Bemærkninger
1. Besøg		
2. Besøg		

Konklusion
Antal syngende hanner på lokaliteten i alt (vurderet):

7 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
1	02.2017	Intensiv 1	Arten går fra Ekstensiv overvågning til Intensiv 1.